herpy

FRØER

Chacoan Horned Frog

Ceratophrys cranwelli

Ceratophrys cranwelli er en bred, nataktiv bagholdsjæger fra Gran Chaco i Sydamerika. Den ligger nedgravet med kun øjne og mund fremme og snupper alt, der passer ind i munden. Arten bliver 8-13 cm, skal bo alene og er robust nok til at være en god første frø, hvis du kan leve med, at den ikke er til at tage op og bider hårdt.

Familie: Ceratophryidae Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**8-13 cm** snude-kloak-længde
Vægt	**117-202 g**
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Savanne og tørskov**
Hudgift	**Ingen kendt**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**45 × 45 × 30 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Temperatur, nat	**22-24 °C**
Luftfugtighed	**50-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Vinterhvile	**16-20 °C** 6-12 uger
Kost	**Insekter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**18-24 mdr.**
Æg pr. lægning	**900-2.000**
Klækning	**2-4 dage** ved 24-26 °C
Larvetid	**21-41 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Andre haletudser**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Ikke opført på CITES ifølge opslagstabellen, så der kræves ingen CITES-papirer. EU-bilaget er ikke aflæst for frøer og er derfor udeladt.

Om arten

Ceratophrys cranwelli er en kraftig, næsten kugleformet frø med stort hoved og en mund, der er næsten lige så bred som kroppen. Over hvert øje sidder en lille, spids hudflig som et horn. Voksne dyr bliver typisk 8-13 cm fra snude til kloak. Hunnen kan veje næsten dobbelt så meget som hannen: i et forsøg vejede en vildfanget hun 202 g og hannen 117 g. Vilde dyr er grønne til brune med mørkere pletter, og i terrarierne findes mange opdrættede farveformer, bl.a. albinoer i gult og orange og grønne og blålige linjer.

Arten blev beskrevet af Barrio i 1980 og er opkaldt efter den argentinske herpetolog Jorge A. Cranwell. Den er nært beslægtet med *C. ornata* og blev tidligere regnet for samme art. *C. cranwelli* er lidt mindre og ofte mere brunlig, tager foder ved et bredere spænd af temperatur og fugt og er i dag langt den almindeligste art af slægten i handlen. Krydsninger mellem de to arter sælges som såkaldte fantasyfrøer. De er normalt sterile, og krydsning af arterne frarådes.

Frøen er en udpræget bagholdsjæger. Den graver sig ned, så kun øjnene stikker op, og venter, til byttet kommer tæt nok på. Så kaster den sig frem med ét hug. Bidekraften er usædvanlig stor for en frø. Overkæben har en række skarpe tænder, og underkæben to tandlignende udløb, som holder fast på byttet. Et bid fra en stor frø gør ondt og trækker ofte blod.

Giftig hud er ikke kendt hos *C. cranwelli*, og huden regnes derfor ikke som giftig. Den reelle risiko er bidet. Vask hænder efter kontakt med dyret, vandet og bunden.

Udbredelse og levested

Ceratophrys cranwelli er endemisk for det tørre Gran Chaco i Sydamerika: det nordlige Argentina, Bolivia, Paraguay og et mindre område i Brasilien. Fundene ligger overvejende i Argentina, Bolivia og Paraguay. Et kendt fundsted er provinsen Formosa i det nordlige Argentina.

Gran Chaco er en stor, flad lavslette med tørskov, krat og savanne. Arten er en typisk Chaco-art, og fund langt uden for regionen stammer fra dyr i fangenskab eller fejlregistreringer.

> **Oprindelig udbredelse:** Argentina, Bolivia, Paraguay og Brasilien.

LEVESTED

Ceratophrys cranwelli lever på jorden i Gran Chacos tørre skove, krat og åbne savanner. I regntiden om sommeren er det varmt, ofte over 35 °C, og luftfugtigheden over 70 %. Tørtiden om vinteren er køligere og tør, og der kan komme nattefrost. Det meste af året ligger frøen nedgravet. Efter kraftig sommerregn kommer den op, æder og yngler i midlertidige regnvandshuller, men aldrig i permanente damme.

I for tørre eller for kolde perioder går frøen i dvale. Den danner en kokon af flere lag afstødt hud, som begrænser fordampningen. Når dvalen er slut, skubber den kokonen af med benene og æder den ofte.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et vandret terrarie på mindst 45 × 45 × 30 cm. Tommelfingerreglen er et gulvareal på 8-10 gange dyrets størrelse, og højden betyder mindre, for *Ceratophrys cranwelli* sidder på jorden og klatrer ikke. Større er bedre til en stor hun, men en ung frø i et stort terrarie med få foderdyr kan få svært ved at fange noget. Hold altid dyrene hver for sig.

Det vigtigste er et dybt, løst bundlag, som frøen kan grave sig helt ned i: 10-15 cm til voksne dyr. En blanding af kokosfiber, lidt sphagnum og fin, komposteret orkidébark holder fugten, lufter godt og lugter ikke. Et bioaktivt skovbundssubstrat er et godt alternativ, fordi ren kokosfiber let tørrer ud og klæber til huden. Undgå grus og småsten, som sluges med foderet og kan give forstoppelse. Læg løv eller mos øverst og et par stykker korkbark eller halve lerpotter, hvor jorden holder sig lidt fugtigere. Robuste planter som pothos, *Aglaonema* og bregner kan stå i potter gravet ned i bunden, så de ikke bliver gravet op.

Si bunden for afføring, og skift den helt, når den lugter eller bliver slimet. Står flere terrarier side om side, så sæt skærme imellem, for frøerne kaster sig mod glasset efter dyr på den anden side og kan få skader på snude og kæber.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Om dagen holdes terrariet på 24-28 °C og om natten på 22-24 °C. Unge frøer æder dårligt, hvis det er meget under 25 °C. En varmemåtte skal sidde på siden af terrariet, ikke under bunden, for en frø, der graver sig ned for at komme væk fra varmen, ender ellers med at grave sig mod den. Brug altid en termostat, og mål temperaturen nede ved bunden i nogle dage, før frøen flytter ind. Over 30 °C eller under 18 °C i længere tid kan være dødeligt for slægten.

Bliver det for koldt om vinteren, kan frøen gå i dvale. Ved jævnt omkring 26 °C sker det normalt ikke. Til avl får dyrene en bevidst kølig og tør periode ved 16-20 °C i 6-12 uger (se Avl). Kun raske, velnærede dyr bør gå i dvale.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden holdes på 50-70 %, lavere end til de fleste andre sydamerikanske frøer, fordi Gran Chaco er et tørt område. *C. cranwelli* tåler, at fugten falder i løbet af dagen, så længe bunden er fugtig. Sprøjt let om aftenen, akkurat nok til at holde jorden fugtig, men ikke våd. Hav både fugtigere og tørrere områder i bunden, og lad unge frøer få det lidt fugtigere end voksne.

Brug postevand behandlet med et vandbehandlingsmiddel mod klor og chloramin, eller regnvand. Tørrer bunden helt ud i længere tid, risikerer frøen at gå i uønsket dvale eller tørre ud.

VAND OG VANDKVALITET

Giv altid frisk vand i en lav, tung skål, som frøen ikke kan vælte, når den graver, og som er stor nok til, at hele dyret kan ligge i den. Vandet skal højst nå frøen til munden, så den kan hvile med hovedet over vandet. Den præcise dybde i cm er ikke dokumenteret, men afhænger af dyrets størrelse.

Frøen går ofte på toilettet i vandet, især når det er varmt, så tjek og skift det hver dag. Den bruger også skålen, når den skifter hud, og den afstødte hud skal fjernes. Padder optager vand og opløste stoffer gennem huden, så rengør skålen uden sæbe og skyl den grundigt.

LYS OG UVB

UVB er ikke nødvendigt for *Ceratophrys cranwelli*, men frøen får nok lidt UV i naturen, og et svagt UVB-rør (Ferguson-zone 1) kan være en fordel. Giv i så fald rigeligt skygge med bredbladede planter og mulighed for at grave sig ned. Albinoer er følsomme for lys og bør ikke have UVB.

Almindelig LED-belysning giver en døgnrytme med 12 timers lys, og om natten skal der være mørkt. Frøen er mest aktiv i skumringen og om natten og ligger nedgravet det meste af dagen.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Ceratophrys cranwelli æder næsten alt, der bevæger sig og kan komme ind i munden. I naturen æder den bl.a. andre frøer. Grundfoderet bør være insekter og orme: fårekyllinger, kakerlakker, græshopper og regnorme, gerne afvekslet med silkeorme, rejer og lidt fisk. Mus må kun gives sjældent og kun til store hunner, for frøen kan blive så glad for dem, at den nægter insekter, og den fede føde giver fedme.

Unge dyr fodres dagligt med så meget, de vil æde ad gangen. De vokser hurtigt og kan være udvoksede efter 6-9 måneder. Voksne fodres kun med nogle dages mellemrum eller en gang om ugen. Overfodring er en af de hyppigste fejl. En voksen frø i god form er lidt længere, end den er bred, og den kan klare sig i måneder uden foder. Tvangsfodr aldrig en frø, der ikke vil æde.

Fodr foderdyrene godt 1-2 døgn før, og drys dem med kalk og et multivitamin med D3 ved hver anden fodring til unger og sjældnere til voksne. Brug en pincet, og lad ikke frøen sluge store mængder bundmateriale.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Ceratophrys cranwelli er en rolig, stillesiddende frø, der kan ligge på samme sted i uger. Den er nataktiv og hviler med åbne øjne. Unge frøer bruger nogle gange en bagfod som lokkemad for at narre andre frøer og firben tæt på, men det ses sjældent i terrarier.

Hold altid dyrene hver for sig. Både unger og voksne æder hinanden, hvis de kan få munden om en artsfælle, også når de er næsten lige store.

Undgå at håndtere frøen. Skal den flyttes, så tag fat bagfra, og hold fingrene væk fra munden. Bider den, så vent til den selv slipper, for trækker du hånden til dig, kan underkæbens udløb rive et dybere sår. Hannerne kalder højt, nærmest som en ked and, ofte efter sprøjtning. Hunnerne er tavse.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne bliver væsentligt større og tungere end hannerne, har større hoved og er tavse. Hannerne har løs hud i struben, hvor stemmesækken sidder, og en brunstpude på den inderste finger. Hos unge dyr er kønnet svært at se.

Arten bliver kønsmoden omkring to års alderen. Lad ikke dyrene yngle, før de er udvoksede og i god foderstand.

PARRING

Avl er svær i en almindelig stue og følger artens naturlige rytme: en kølig, tør periode og bagefter kunstig regn. Opskriften nedenfor er beskrevet for *C. ornata* og bruges også for *C. cranwelli*. Fodr dyrene godt i en måned, og stop fodringen to uger før dvalen, så tarmen er tom. Sænk så lyset til omkring 8 timer og temperaturen gradvis til omkring 20 °C, sprøjt mindre, og når dyrene har gravet sig ned, til 16 °C. Lad dem hvile i 6-12 uger med frisk vand til rådighed, korteste tid til de yngste dyr.

Væk dem igen med gradvis højere temperatur og fugt, og fodr dem op i en uge. Sæt dem så i et regnkammer med vand ved omkring 25 °C, så dybt at de kan stå på bunden med hovedet over vandet, og sprøjt kraftigt flere gange om dagen eller brug et regnanlæg. Flere hanner til én hun øger chancen. Hannerne begynder at kalde, og æggene kommer ofte 3-4 dage efter, at regnen er begyndt.

I et laboratorieforsøg i Argentina fik et par hormonbehandling. Hannen kaldte efter 15 minutter, parret var i amplexus efter 4 timer, og næste morgen lå der omkring 900 æg. Metoden bruges af forskere og dyrlæger, ikke af private.

ÆG OG HALETUDSER

Hunnen lægger 900-2.000 æg i vandet, og flydende vandplanter giver æggene noget at hæfte sig på. Tag forældrene op, så snart æggene er lagt, ellers æder de dem. Der er ingen yngelpleje.

Haletudserne er rene rovdyr og æder gerne hinanden. Der er to metoder: hver haletudse i sin egen lille beholder eller alle i et stort kar med masser af flydende planter at gemme sig i. Begge kræver meget arbejde. Fodr flere gange om dagen med levende foder som tubifex, myggelarver og hakkede regnorme, og hold vandet rent med daglige vandskift eller udsugning. Selv med omhu må der forventes tab til kannibalisme. Vandet holdes på 24-26 °C.

Læs mere: Opdræt af haletudser

METAMORFOSE

Æggene klækker inden for 2-4 dage. Haletudserne vokser meget hurtigt, og i naturen tager larvetiden omkring tre uger. I det argentinske laboratorieforsøg ved 25 °C sås de første forvandlinger efter 41 dage. Faktaboksen viser derfor 21-41 dage.

Når forbenene kommer, skal haletudserne have adgang til land: sænk vandstanden, og læg flydende bark eller en skrå sten i, så de kan kravle op. Ungerne måler 30-40 mm ved forvandlingen og skal skilles ad med det samme, for allerede nu æder de hinanden. Ofte ses unger med en søskendes bagben stikkende ud af munden.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger skal bo hver for sig i små beholdere, fx plastbægre, med fugtigt underlag og et skjul. Gruppeopdræt giver tab, også når ungerne ser lige store ud.

Ungerne æder alt, der bevæger sig. Giv små fårekyllinger, kakerlakker og regnorme dagligt, og drys foderet med kalk og vitaminer med D3 ved hver anden fodring. En regnorm i en tynd vandfilm kan få en kræsen unge til at æde, fordi bevægelsen minder om en haletudse. Flyt dem til større beholdere, efterhånden som de vokser, og brug aldrig grus i bunden.

Sundhed og typiske fejl

Ceratophrys cranwelli er robust, når pasningen er i orden. Typiske problemer:

- Forstoppelse, når frøen sluger grus eller småsten med byttet. Unge dyr er særligt udsatte. Tegnene er manglende afføring, oppustet bug og sløvhed. Dyrlægen kan behandle med afføringsmiddel, og i svære tilfælde kan tarmen blive så fyldt, at vejrtrækningen hæmmes.
- Fedme ved overfodring, især med mus og andet fedt foder.
- Frøer, der kun vil have mus og nægter insekter.
- Skader på snude og kæber, når frøen kaster sig mod glasset. Sæt skærme mellem terrarierne.
- Knoglesygdom hos unge dyr, når foderet ikke drysses med kalk og D3, med bløde knogler og skæve ben.
- Uønsket dvale ved for tør eller for kold bund.

Søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis frøen ikke har afføring, har oppustet bug, svulmer op, har sår eller rød hud eller virker sløj uden at være i dvale.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.